

ANBEFALINGER

Regionalpolitisk forum om mobilitet

Hvordan løser vi behovet for mobilitet i samfundet på en måde, der er både økonomisk og miljømæssigt bæredygtig? Det har politikere, fagfolk, virksomheder, borgere m.fl. drøftet på tre møder i regionalpolitisk forum om mobilitet. Du sidder her med deres konkrete anbefalinger til øget mobilitet.

"Vi inviterer blaffere, transportfirmaer, kommuner, virksomheder, lokalråd, unge, interesseorganisationer, fagfolk, og mange flere. Vi udvikler i fællesskab forslag til løsninger, som skal flytte trafikmønstret hos midtjyderne. Vi skal have flere til at stige på den kollektive trafik, cyklen eller samkørsel, når de skal fra A til B. Det er ikke let, men vi er klar til at gå i gang sammen med deltagerne i regionalpolitisk forum om mobilitet."

- Torben Nørregaard, regionsrådsmedlem, Region Midtjylland

VILDE
PROBLEMER

REGIONALPOLITISK FORUM OM MOBILITET

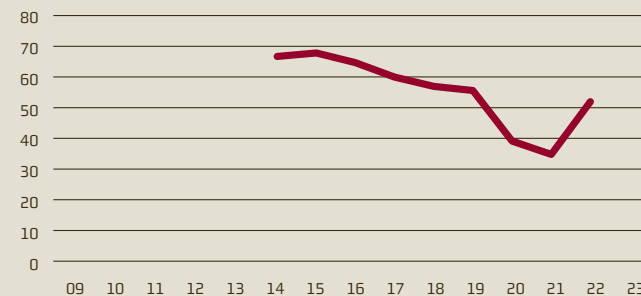
Regionalpolitisk forum om mobilitet har arbejdet med udgangspunkt i tre spørgsmål:

1. Hvis svaret er øget mobilitet, hvad er så spørgsmålene?
2. Hvordan udvikler vi en sammenhængende mobilitet, hvor det er attraktivt at fravælge bilen eller kombinere den med andre transportformer?
3. Hvordan løser vi borgernes behov for mobilitet på en måde, der er både økonomisk og miljømæssigt bæredygtig?

Der er på side 9 en oversigt over deltagerne i regionalpolitisk forum om mobilitet.

Færre bruger den kollektive trafik. Grafen viser antal påstigere i den kollektive trafik i Midtjylland.

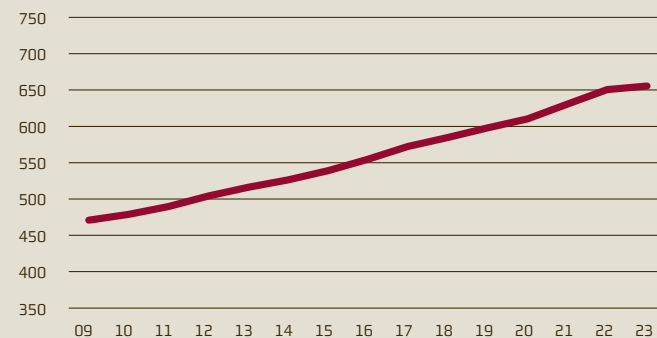
Antal påstigere (mio.)

↓
- 14,7 mio.
- 22%

Bestanden af personbiler er steget de sidste mange år. Bilen er midtjydernes mest anvendte transportform.

Bestand af personbiler (1.000)

↑
+ 184.437
+ 39%

ANBEFALINGER TIL LØSNINGER

Regionalpolitisk forum om mobilitet anbefaler en række løsninger for at øge den bæredygtige mobilitet i Midtjylland.

Mobiliteten i Danmark er udfordret og der er behov for, at vi ændrer vores mobilitetsvaner. Vi skal transportere os mere bæredygtigt. Den kollektive trafik skal videreudvikles, så mobiliteten bliver mere sammenhængende med udgangspunkt i borgernes behov. Region Midtjylland har derfor taget initiativ til regionalpolitisk forum om mobilitet.

Baggrund

Vores mulighed for at bevæge os rundt er afgørende for at vi kan uddanne os, tage på arbejde og have et aktivt fritids- og kulturliv. Men der er behov for, at vi ændrer vores transportvaner. Det er der mindst tre grunde til.

1) CO₂-udslippet skal nedbringes

Vi står overfor globale klimaudfordringer. Danmarks klimamålsætning er 70% reduktion i CO₂-udslippet inden 2030. Persontransporten står i dag for en femtedel af Danmarks samlede CO₂-udledning.

2) Antallet af biler er stigende

Bilen er den mest anvendte transportform i Danmark, og flere ejer både to og tre biler. Børn og unge bliver i stigende grad kørt i bil til daginstitution og skole. Bilen bliver på den måde udgangspunktet for transport allerede i barndommen. Mængden af biler øger trængslen, belaster klima og miljø, og den stillesiddende transport udfordrer vores sundhed.

3) Den kollektive trafik er under pres

Stigende udgifter, færre passagerer og færre indtægter udfordrer økonomien i den kollektive trafik. Det skaber en negativ spiral med tilpasninger, som fører til, at flere fravælger den kollektive trafik. Hvis udviklingen fortsætter risikerer vi, at den kollektive trafik helt forsvinder i mange områder.

Anbefalinger

Regionalpolitisk forum om mobilitet har udviklet anbefalinger til øget kollektiv og bæredygtig mobilitet i 2. halvår 2023. Drøftelserne tog udgangspunkt i emnerne: *billetter, kommunikation, landdistrikter, unge og virksomheder*. I realiseringen af anbefalingerne arbejdes der for at sikre tilgængelighed for alle i den kollektive trafik.

Samarbejde er nødvendigt for at løse udfordringerne på mobilitetsområdet. Regionsrådet arbejder derfor videre med anbefalingerne sammen med deltagerne i regionalpolitisk forum om mobilitet. Anbefalingerne fremsendes til ekspertudvalget om mobilitet, som regeringen har nedsat. Regionen og øvrige midtjyske aktørers eksisterende aktiviteter i forhold til f.eks. samkørsel, cyklisme og mobilitet i landdistrikter mv. understøtter realiseringen af anbefalingerne.

Der er for hver anbefaling en kort beskrivelse af idéen og en køreplan for hvordan og med hvem, idéen kan udvikles og realiseres.

Det regionalpolitiske forum om mobilitet er sammensat af repræsentanter fra kommuner, stat, uddannelsesinstitutioner/videninstitutioner, erhvervsliv, civilsamfund, organisationer og region. Region Midtjylland er arrangør med Torben Nørregaard som forumformand.

ABONNEMENTSBILLET

med fri adgang til kollektiv mobilitet i en afgrænset geografi

Om ideen

Muligheden for at tegne et samlet abonnement på alle former for kollektiv trafik afprøves i 2025 i en afgrænset geografi i Midtjylland f.eks. Aarhus-området, hele Østjylland eller udvalgte vestjyske kommuner. Kunderne betaler dermed en fast månedlig pris for deres brug af kollektiv trafik. Abonnementet inkluderer pendling til og fra arbejde eller uddannelse, ærindekørsel til indkøb, besøg, fritids- og kulturaktiviteter.

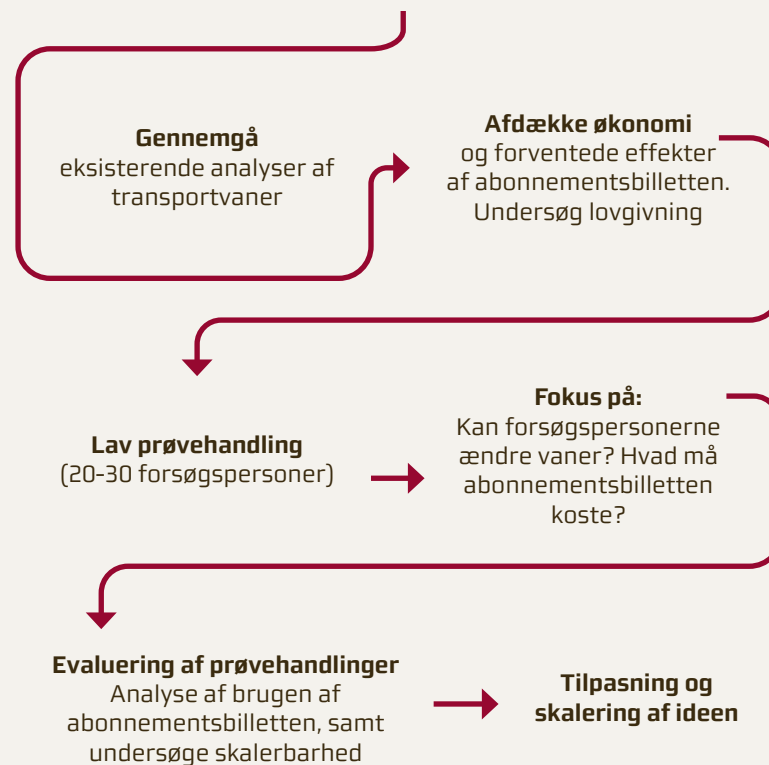
Abonnementet giver adgang til forskellige transportformer, der er til rådighed i den valgte geografi såsom bus, tog, letbane, samkørsel, delecycler, delebiler mv. Eventuelt kan abonnementet også indeholde rabat- og serviceaftaler til f.eks. vareudbringning, lydbøger, musik eller kaffe. Prisen på abonnementet skal være attraktiv og gøre kollektiv mobilitet konkurrencedygtig.

Regionalpolitisk forums forslag til, hvordan og med hvem idéen kan realiseres ses i figuren til højre.

"Det har været spændende at møde så mange forskellige aktører og perspektiver i regionalpolitisk forum om mobilitet. Normalt snakker vi mest med faste samarbejdspartnere, såsom Midttrafik, regionen og nabokommunerne. Selvom diversiteten er stor har vi samme mål – at fremme bæredygtig mobilitet. Vi taler om nye former for mobilitet, såsom delebiler, delecycler og prøver at forstå og understøtte borgenes behov. Jeg tager mange idéer med hjem og glæder mig til det videre samarbejde."

- Anette Vognbjerg, chef i Teknik og Miljø, Holstebro Kommune

Køreplan for analyse og forsøg i 2025 med abonnementsbillet

Aktører, som kan hjælpe med realiseringen:

Midttrafik, Dansk Persontransport, kommuner Arriva, DSB, Rejsekort A/S, Transportministeriet og Region Midtjylland.

FRA BUSSKUR TIL MØDESTED

i landdistrikter og mindre byer

Om ideen

Busskure og stoppesteder i landdistrikter og mindre byer forvandles til aktive mødesteder for lokalsamfundets borgere. Lokalt ejerskab er afgørende og der udvikles en fælles "værktøjskasse", som lokalsamfundene kan anvende til udviklingen af mødesteder. Mødestederne har både praktiske og sociale funktioner. Her mødes forskellige transportformer og er samlingssted for lokale målgrupper. Mødestederne understøtter således både bedre mobilitet, en ændret transportkultur, fællesskaber og mulighed for at bruge lokalsamfundet anderledes. Inddragelsen af borgerne er afgørende for mødestedernes succes og værktøjskassen skal understøtte en samskabende proces.

Mulige elementer i værktøjskassen:

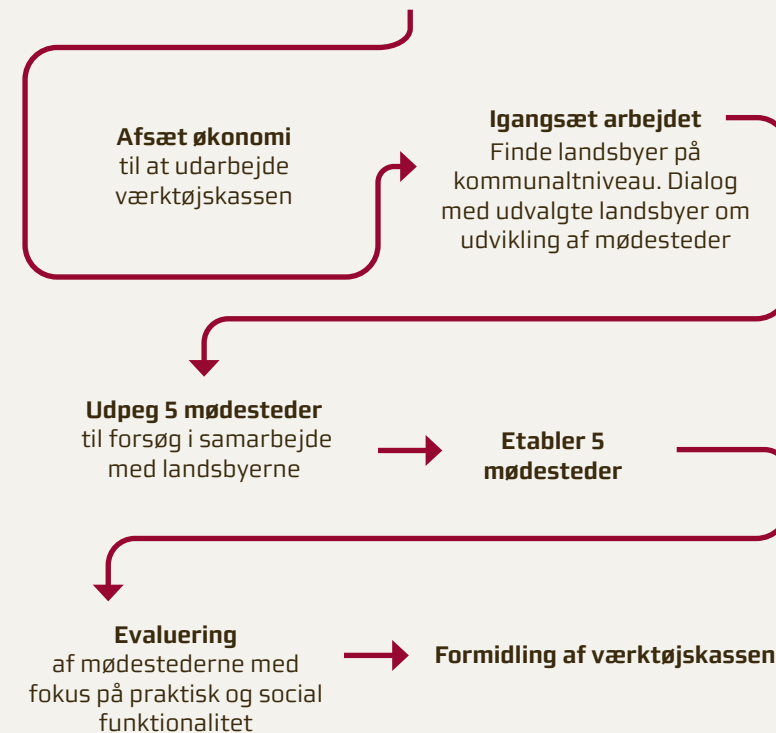
- Redefiner bussen – skab alternativ og funktionel mobilitet i landdistrikter og mindre byer
- Afdæk behovet for mobilitet - eventuelt tegne "rutekort" for lokalområdet og tag afsæt i eksisterende tilbud som f.eks. flextrafik
- Fokus på hverdagens infrastruktur
- Tiltag og øvelser for at bryde gamle vaner og etablere nye
- Styrke lokalsamfundets handlingskapacitet

Regionalpolitisk forums forslag til, hvordan og med hvem idéen kan realiseres ses i figuren til højre.

"Ideen med mødestederne er at skabe et krydsfelt, hvor mobilitetsbrugerne inviteres ind i det lokale foreningsliv og hvor lokalt engagerede får øjnene op for mulighederne i at vælge nye og mere bæredygtige mobilitetsløsninger. Det er afgørende at tænke bottom up fra start, så der skabes det rette lokale ejerskab."

- Jørgen S. Madsen, tovholder, Danmarks Flotteste busskur

Køreplan for udvikling af mødesteder

Aktører, som kan hjælpe med realiseringen:

Landdistrikternes Fællesråd, sammenslutning af lokalråd, Blaffarnationen, ungeråd, handicapråd, lokale købmænd og dagligvare forretninger, Kolding Designskole, Midttrafik, kommunerne og Region Midtjylland.

GRATIS KOLLEKTIV TRANSPORT

til alle unge under 25 år

Om ideen

Kollektiv trafik skal være gratis for alle unge under 25 år – uanset om transportformålet er uddannelse, læreplads, arbejde eller fritids- og kulturaktiviteter. Gratis kollektiv transport vil få flere unge til at bruge den kollektive trafik og forbedre unges mobilitet. Det vil understøtte, at flere unge gennemfører en uddannelse og arbejder. Ideen afprøves i 2025 i en midtjysk by.

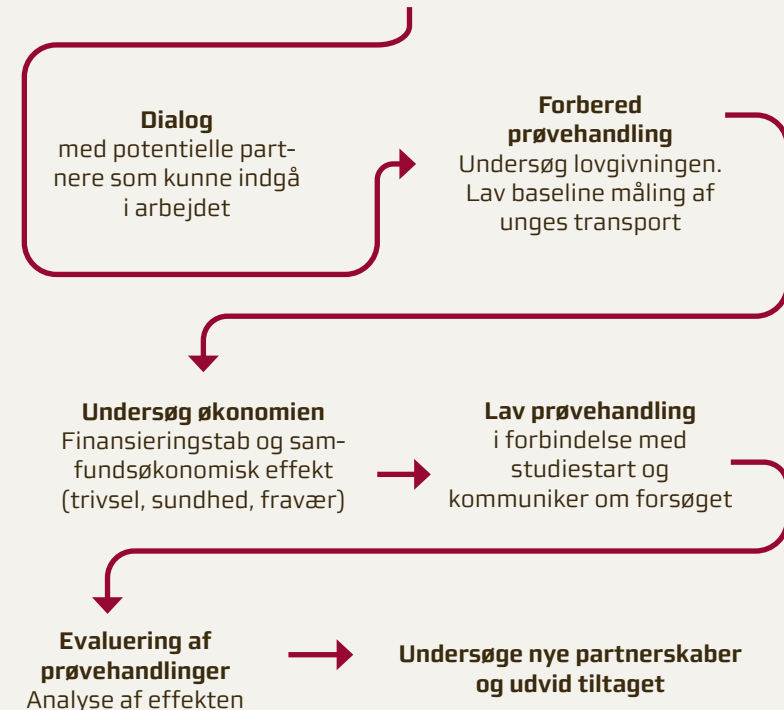
Den offentlige økonomi er under pres, og realiseringen af idéen forudsætter, at nye finansieringsformer undersøges og udvikles.

Pris er en stor barriere for unges brug af kollektiv trafik. De unge oplever, at det nuværende ungdomskort er dyrt og ikke matcher deres behov. Flere unge fravælger ungdomskort og kollektiv transport og benytter i stedet bil, ofte deres forældre. Unge er en vigtig kundegruppe i den kollektive trafik – både nu og i fremtiden. De transportvaner, der grundlægges i ungdommen har stor betydning for vanerne senere i livet.

Regionalpolitisk forums forslag til, hvordan og med hvem idéen kan realiseres ses i figuren til højre.

Køreplan for forsøg og analyser i 2025 til gratis kollektiv transport til unge under 25 år

Aktører, som kan hjælpe med realiseringen:

Midttrafik, Herning Kommune og andre kommuner, Transportministeriet, Tørring Gymnasium og andre ungdomsuddannelser, VIA University College, Aarhus Universitet, DSB, Arriva, Sydtrafik, Nordjyske Trafikselskab, ungeråd, virksomheder, fritidsaktører og Region Midtjylland.

VIRKSOMHEDERS GRØNNE PENDLERPLANER

rådgivning og lovgivning omkring medarbejderpendling

Om ideen

Virksomheder er en vigtig medspiller i arbejdet for at skabe mere bæredygtig transport, men der er behov for både motivation og rådgivning. Idéen er, at virksomheder understøtter medarbejdernes bæredygtige transport til og fra virksomheden med en grøn pendlerplan.

Idéen har to spor: 1) rådgivning af virksomheder og 2) lovgivningen omkring samkørsel og medarbejderpendling.

Rådgivningen tager udgangspunkt i 3 gange 7 gode råd til grøn pendling som Dansk Industri, FDM og Supercyklistisamarbejdet i Region Midtjylland har udviklet som led i arbejdet i regionalpolitisk forum om mobilitet. De gode råd kan findes på rus.rm.dk.

Mange virksomheder er motiverede for at arbejde med medarbejderpendling, men den nuværende lovgivning begrænser mulighederne. Nogle virksomheder har brug for yderligere incitament i lovgivningen. Derfor er det nødvendigt at kigge på lovgivningen så den i højere grad understøtter grøn pendling.

Regionalpolitisk forums forslag til, hvordan og med hvem idéen kan realiseres ses i figuren til højre.

"Arbejdspladser kan med de rette indsatser rykke medarbejdernes transportvaner i en mere bæredygtig retning. Arbejdspladserne har ofte behov for rådgivning, fordi grønne pendlerplaner og adfærdsændringer ikke er en kerneopgave. Skattelovgivningen skal samtidig understøtte medarbejderes bæredygtige transportvaner. Det vil være en investering i en mere bæredygtig fremtid."

- Gordon Trier Holm, regionalforeningskonsulent, Dansk Industri

Køreplan for udvikling af virksomheders grønne pendlerplaner

Forbered prøvehandling
- Arranger en række temaarrangementer om bæredygtigt pendling
- Forbered kommunikation og eventuelle tests

Undersøg lovgivningen (skatteregler)
hvordan den kan udfordres, f.eks. med test af tiltag

Lav prøvehandling
i Skejbyområdet og kommuniker herom

Evaluering af prøvehandlingen
Analyse af effekten

Undersøg nye partnerskaber og udvid tiltaget

Aktører, som kan hjælpe med realiseringen:

Dansk Industri, FDM, Supercyklistisamarbejdet i Region Midtjylland, virksomheder, business regions, Aarhus Letbane, Midttrafik og region

SKUB TIL MOBILITETS-VANER

ved hjælp af kommunikation og fælles kampagnemateriale

Om idéen

Der igangsættes i 2024 en prøvehandling med kampagnemateriale, som skal inspirere ansatte i midtjyske virksomheder til at pendle mere bæredygtigt til arbejde. Der skal udvikles et kampagnekoncept, som virksomheder og organisationer kan koble sig på. Kampagnen kaldes "vi gør noget andet end vi plejer" og fokuserer på at få flere til at afprøve nye mobilitetsløsninger.

Prøvehandlingen skaleres i 2025 med udvikling af kampagnemateriale, som skal sætte fokus på bæredygtige transportvaner i hele Midtjylland. Målet er, at bæredygtig mobilitet bliver det naturlige førstevalg af transport for flest mulige midtjyder. Fokus er på at kommunikere om tiltag og prøvehandling, der fremmer bæredygtig transport.

Mulige elementer er:

- Puljemidler til mobilitetstiltag i lokalsamfund
- Gratis transport, fast lav pris, rejsekort med startbeløb til studerende ved studiestart
- Samtalefirkant ved Letbane-stoppesteder
- Bruttolønsordninger, med f.eks. månedskort
- Prøvehandling blandt Region Midtjyllands medarbejdere
- Kobling til virksomheders grønne pendlerplaner

Regionalpolitisk forums forslag til, hvordan og med hvem idéen kan realiseres ses i figuren til højre.

Køreplan for prøvehandling i 2024: Kampagnemateriale målrettet udvalgte virksomheder

Aktører, som kan hjælpe med realiseringen:

Region Midtjylland, Aarhus Letbane, Midttrafik, Super-cykelstisamarbejdet i Region Midtjylland, Midtjyske Jernbaner

DELTAGERE I REGIONALPOLITISK FORUM OM MOBILITET

- **Henrik Juul Vestergaard**, planchef, Midttrafik
- **Britta Charming**, udviklings- og kommunikationskonsulent, Midttrafik
- **Mie Krogh**, bestyrelsesformand, Aarhus Letbane
- **Arne Lægaard**, næstformand, Aarhus Letbane
- **Michael Borre**, direktør, Aarhus Letbane
- **Lars Winther Wagner**, head of operations, Keolis Letbaner A/S
- **Maja Bech Kristensen**, projektleder, Aarhus Letbane
- **Thomas Rosendal**, senior product and pricing manager, Arriva
- **Martha Vrist, direktør**, Midtjyske Jernbane
- **Steven Diemar**, driftschef, Midtjyske Jernbaner
- **Lasse Repsholt**, sektorchef, Dansk PersonTransport
- **Hans Michael Betch**, forperson, Passagerrådet i Midtjylland
- **Grethe Bremer**, hovedbestyrelsesmedlem, Skole og Forældre
- **Martin Ingemann**, rektor, Egaa Gymnasium
- **Tanja Huus Gulmann**, rektor, Tørring Gymnasium
- **Mikkel Østerby Andreassen**, uddannelsesleder, Tørring Gymnasium
- **Kirsten Suhr Bundgaard**, professionshøjskoleledende, VIA
- **Henning Markussen**, chef for campusliv og planlægning, VIA
- **Lars Chr. Pedersen**, stabschef, VIA
- **Ole B. Jensen**, professor, Aalborg Universitet
- **Jens Peter Hansen**, landsformand, Cyklistforbundet
- **Signe Møller Strandvig**, sekretariatsleder, Supercykelstisamarbejdet
- **Trine Frengler**, kommunalbestyrelsesmedlem, Skanderborg Kommune
- **Kim Lykke Jensen**, kommunalbestyrelsesmedlem, Syddjurs Kommune
- **Tyge Wanstrup**, vicedirektør i Teknik og Miljø, Aarhus Kommune
- **Annette Vognbjerg**, chef i Teknik og Miljø, Holstebro Kommune
- **Eva Kanstrup**, direktør for Teknik og Miljø, Herning Kommune
- **Arne V. Andersen**, indehaver, Byens Bil
- **Carsten Thede**, stifter, Blaffernationen
- **Maria Foverskov**, design researcher, Designskolen
- **Morten Krogh Petersen**, associate professor, Designskolen
- **Jørgen S. Madsen**, tovholder, Danmarks flotteste busskur

- **Ruth Crone Foster**, Art Director
- **Oliver Mathiasen**, country manager Danmark, NaboGo
- **Gordon Trier Holm**, regionalforeningskonsulent, Dansk Industri
- **Torben Lund Kudsk**, afdelingschef, FDM
- **Maria Lindboe Nielsen**, bæredygtighedsansvarlig, Raunstrup
- **Søren Qvist, konsulent**, FH Region Midtjylland
- **Henrik Pedersen**, planchef, Viden Djurs
- **Emil Buch Jacobsen**, senior consultant, Is it a bird
- **Gitte Kate Jensen**, formand, Danske Handicaporganisationer Horsens
- **Niels Otto Hansen**, formand, LEV, Odder/Samsø
- **Per Jacobsen**, næstformand, LEV, Odder/Samsø
- **Henrik Narud**, projektleder, Daugård
- **Torben Nørregaard**, regionsrådsmedlem, Region Midtjylland (formand)
- **Morten Pedersen Flæng**, regionsrådsmedlem, Region Midtjylland
- **Henrik Qvist**, regionsrådsmedlem, Region Midtjylland
- **Christina Liv Poulsen**, landsbyfællesskab Stjær
- **Frederik Wrona Holgersen**, landsbyfællesskab Stjær
- **Jakob Fuglsang Andersen**, Samfundsformer
- **Jonathan Gosney**, Samfundsformer
- **David Únal Kosar**, Samfundsformer

Fra Regional Udvikling, Region Midtjylland deltog:

- **Kim Kofod Hansen**, Udviklingsdirektør, Region Midtjylland
- **Jane Baad Jensen**, kontorchef, Region Midtjylland
- **Henning Salling**, vicekontorchef, Region Midtjylland
- **Lene Bek Jørgensen**, udviklingskonsulent, Region Midtjylland
- **Sille Møberg Askholm**, udviklingskonsulent, Region Midtjylland
- **Allan Holst**, Specialkonsulent, Region Midtjylland
- **Peter Hermansen**, Specialkonsulent, Region Midtjylland
- **Lise Kjærgaard**, Udviklingskonsulent, Region Midtjylland
- **Linea Kjerstine Toftgaard**, Studentermedhjælper, Region Midtjylland

FÆLLES OM BÆREDYGTIGE LØSNINGER

Region Midtjylland inviterer i 2023-2025 repræsentanter for politik, viden, erhverv, myndigheder, civilsamfund og organisationer til at samarbejde om otte vilde problemer, der kalder på løsninger i fællesskab.

Samarbejdet sker i regionalpolitiske fora, hvor foraene arbejder med anbefalinger til løsninger. De regionalpolitiske foras anbefalinger indgår i revisionen af Regional Udviklingsstrategi.

Otte vilde problemer

- Hvordan hjælper vi unge, der står udenfor?
- Hvordan forhindrer vi, at blomsterne forsvinder?
- Hvordan får vi flere til at stige på?
- Hvor finder vi arbejdskraften?
- Hvordan mindsker vi forbruget?
- Hvordan får vi arealer nok til den grønne omstilling?
- Hvordan understøtter vi det gode liv på landet?
- Hvad gør vi, når vandet kommer?

"Der er en utrolig energi på møderne i regionalpolitisk forum om mobilitet. Kluge og dygtige mennesker fra hvert deres område er samlet. Formen på møderne får idéerne på tegnebrættet og fokuserer på, hvor vi drømmer om at komme hen på mobilitetsområdet. Det er nogle spændende snakke, hvor jeg hører andres perspektiver. Sammen udvikler vi gode idéer, som f.eks. et abonnement til kollektiv mobilitet. Vi forestiller os en mere tilgængelig, bæredygtig og holistisk fremtid for mobiliteten, hvor sådan en idé kan realiseres."

- Henrik Juul Vestergaard, planchef, Midttrafi